

Romagne '14-'18

INFORMEEL MUSEUM OVER HET DAGELIJKS LEVEN
VAN DE SOLDAAT IN DE EERSTE WERELDOORLOG

Verdun 1916: Butte de Vauquois, Mort-Homme, Côte 304, Fort Douaumont. Enkele roemruchte namen. De tastbaarheid van de oorlog kom je overal nog tegen in de vorm van littekens in het landschap zoals forten, verkleuringen in het gras, de vele granaten en het oorlogstuig in de heuvels rond Verdun. Talloze kleine frontdorpjes en steden, met nietszeggende namen. In de loop van de oorlog werden het echter belangrijke plaatsen waar het bloed vloeyde en de winst in meters werd uitgedrukt. 'Verdun' is meer dan alleen de stad zelf.

Een van die dorpen, slechts ongeveer 30 km ten noordwesten van Verdun, is Romagne-sous-Montfaucon. Het dorp is bekend omdat het de grootste Amerikaanse begraafplaats in Europa huisvest, The Meuse-Argonne Cemetery, vernoemd naar het gebied Argonne waar het dorpje in ligt. Niet minder dan 14.000 Amerikaanse soldaten, die in de Eerste Wereldoorlog zijn gesneuveld, liggen hier in een serene sfeer begraven. Ironisch genoeg zijn de doden haast allemaal gevallen in de twee laatste oorlogsmaanden.

Het laatste Amerikaanse offensief

Maar er is nog meer. Midden in Romagne ligt misschien wel een van de meest intrigerende

musea van de omgeving van Verdun. Het is een onopvallend dorp, zoals we dat allemaal wel kennen: klein, grijs, met een klein monument, een enkele bakker, kapotte schuren vol hooi en een oude tractor. Wat het dorpje zo speciaal maakt is het museum van Jean-Paul de Vries en zijn vrouw Brigitte: Romagne '14-'18 heeft een expositie over het dagelijks leven van een soldaat achter het front. De Eerste Wereldoorlog woedde hier in de laatste oorlogsmaanden in volle hevigheid. En de sporen daarvan zijn nog volop te vinden. Vanaf 1917 kwamen er steeds meer Amerikaanse soldaten en enkele divisies hadden een deel van de Franse linie overgenomen aan de westkant van het front rond

Verdun. In het laatste offensief van november 1918 veroverden zij nog het gebied tot aan Stenay op de Duitsers. De soldaten liggen dus begraven op de plek waar ze gevallen zijn.

Van je hobby je werk maken

Wat maakt het museum zo intrigerend? Zo bijzonder dat we als school, met 108 leerlingen uit 3-havo en 3-vwo nu voor de derde keer op een vierdaagse expeditie naar Romagne en Verdun gaan? Zo intrigerend dat we als geschiedenisdocenten (lees vakidioten) het gebied meerdere malen hebben bezocht. Ondergetekende reeds twintig keer. Het antwoord is Jean-Paul de Vries. Hoewel de voornaam anders doet vermoeden, is het een ge-

Dirk Paagman is docent geschiedenis aan het Maurick College in Vught.

boren en getogen Brabander. In 1976 kwam hij met zijn ouders tijdens een rugzak-vakantie naar het gebied en raakte verslaafd. Hij werd gegrepen door het virus dat Eerste Wereldoorlog heet. Elk jaar kwam hij terug, vond en verzamelde spullen uit de oorlog, kocht een huis, later een boerderij en richtte met zijn vrouw in een oude schuur een museum in. Een mooi voorbeeld van iemand die van zijn hobby zijn werk heeft gemaakt. In het museum bevindt zich een nagebouwde loopgraaf en een stuk nagebouwd slagveld. Er zijn veel mitrailleurs en geweren te zien en allerlei zaken die betrekking hebben op het oorlogvoeren en de dagelijkse gang van het soldatenleven. De uitrusting van een Duitse soldaat is bijvoorbeeld tentoongesteld met de attributen die er oorspronkelijk bij lagen: twee zakhorloges, muntgeld, een etensbak, een gasmasker en een helm. Geprobeerd is om het gewone, het alledaagse van het soldatenleven te laten zien.

Vakdidactische waarde

Het museum heeft ook een boodschap. Oorlog is tegenwoordig een begrip geworden dat door de jeugd geassocieerd wordt met computerspelletjes en Hollywood. Goddank dat er bijzondere personen als Jean-Paul zijn, die ons door zijn intrigerende manier van uitleggen, het tastbaar maken van de oorlog aan de hand van zijn gevonden spullen en de geuren in zijn museum, de gruwelijkheid ervan laat zien. Dat alles laat bij onze leerlingen een onuitwisbare indruk na als we in kleine groepen zijn museum hebben bezocht. Met open mond en geconcentreerde blik volgen ze alles nauwgezet. We kunnen als docenten niet trotser zijn. Oorlog wordt gruwelijk en vooral persoonlijk, geschiedenis wordt tastbaar. Is dit geen inleving in de geschiedenis optima forma?

Expeditie Maurick College

En het gaat snel; het museum krijgt steeds meer internationale bekendheid. Van artikelen in de New York Times en

een filmploeg van de BBC tot natuurlijk de expeditie van het Maurick College te Vught. Van mond-op-mond reclame van leerlingen bij familieleden en vrienden, tot in de hoogste kringen van het Franse en Amerikaanse leger en ministeries. Het is ongelooflijk.

Een bezoek aan de verzameling van Jean-Paul, alsmede een rondleiding door de omgeving is een must voor elke docent geschiedenis.

Romagne '14-'18
2, Rue de l'Andon
55110 Romagne sous
Montfaucon
Frankrijk
+33 3 29 85 10 14
www.romagne14-18.com
info@romagne14-18.com

Maandag t/m zondag
geopend van 13.00 uur tot
18.00 uur. Woensdag is
het museum gesloten. Het
museum is op afspraak ook
in de ochtenduren te be-
zoeken. Dat geldt ook voor
een wandeling langs de slag-
velden van Romagne onder
begeleiding van Jean-Paul.
De entree is een vrijwillige
bijdrage. Het bezoek kan
ook afgesloten worden met
een heerlijke lunch, verzorgd
door het museum.

